

Запорожский медицинский журнал

Том 22, № 6(123), ноябрь – декабрь 2020 г.

Редакционная коллегия

Главный редактор – проф. Ю.М. Колесник
Зам. гл. редактора – проф. В.А. Визир
Ответственный секретарь – проф. В.В. Сыволап

проф. А.В. Абрамов (Запорожье)
проф. М.Н. Алёхин (Москва, Россия)
академик НАМН Украины, проф. М.А. Андрейчин (Тернополь)
проф. И.Ф. Беленичев (Запорожье)
проф. И.Н. Бондаренко (Днепро)
проф. Маргус Виигимаа (Таллин, Эстония)
проф. М.Л. Головаха (Запорожье)
проф. М.Н. Долженко (Киев)
проф. Н.Г. Завгородняя (Запорожье)
акад. НАМН Украины, проф. В.Н. Запорожан (Одесса)
проф. Луциуш Запрукто (Познань, Польша)
проф. Марек Зентек (Вроцлав, Польша)
проф. А.Г. Каплаушенко (Запорожье)
проф. В.Н. Клименко (Запорожье)
акад. НАМН Украины, проф. В.Н. Коваленко (Киев)
проф. С.И. Коваленко (Запорожье)
проф. С.Н. Коваль (Харьков)
проф. А.А. Козёлкин (Запорожье)
проф. Н.А. Корж (Харьков)
чл.-кор. НАН, акад. НАМН Украины О.В. Коркушко (Киев)
проф. Г.А. Леженко (Запорожье)
чл.-кор. НАМН Украины, проф. В.Н. Лисовой (Харьков)
проф. И.А. Мазур (Запорожье)
проф. Кшиштоф Наркевич (Гданьск, Польша)
проф. С.Н. Недельская (Запорожье)
чл.-кор. НАМН Украины, проф. В.З. Нетяженко (Киев)
акад. НАМН, чл.-кор. НАН Украины, проф. А.С. Никоненко
проф. Петер Нильссон (Мальмё, Швеция)
проф. Дженнаро Пагано (Неаполь, Италия)
проф. А.И. Панасенко (Запорожье)
чл.-кор. НАМН Украины, проф. Т.А. Перцева (Днепро)
проф. Ю.М. Степанов (Днепро)
проф. В.Д. Сыволап (Запорожье)
проф. В.А. Туманский (Запорожье)
проф. Генриетта Фаркаш (Будапешт, Венгрия)
акад. НАМН Украины, проф. Ю.И. Фещенко (Киев)
проф. Свапандип Сингх Чимни (Амритсар, Индия)
проф. Яцек Шепетовски (Вроцлав, Польша)

Editorial Board

Editor-in-Chief – Yu.M. Kolesnyk
Deputy Editor-in-Chief – V.A. Vizir
Executive secretary – V.V. Syvolap

A.V. Abramov (Zaporizhzhia, Ukraine)
M.N. Alekhin (Moscow, Russia)
M.A. Andreichyn (Ternopil, Ukraine)
I.F. Bielenichev (Zaporizhzhia, Ukraine)
I.M. Bondarenko (Dnipro, Ukraine)
Swapandeep Singh Chimni (Amritsar, India)
M.N. Dolzhenko (Kyiv, Ukraine)
Henriette Farkas (Budapest, Hungary)
Yu.I. Feshchenko (Kyiv, Ukraine)
M.L. Holovakha (Zaporizhzhia, Ukraine)
A.H. Kaplaushenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.M. Klymenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
O.V. Korkushko (Kyiv, Ukraine)
N.A. Korzh (Kharkiv, Ukraine)
S.M. Koval (Kharkiv, Ukraine)
S.I. Kovalenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.M. Kovalenko (Kyiv, Ukraine)
O.A. Koziolkin (Zaporizhzhia, Ukraine)
H.O. Lezhenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.M. Lisovyi (Kharkiv, Ukraine)
I.A. Mazur (Zaporizhzhia, Ukraine)
Krzysztof Narkiewicz (Gdansk, Poland)
S.M. Nedelska (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.Z. Netiazhenko (Kyiv, Ukraine)
Peter M. Nilsson (Malmö, Sweden)
O.S. Nykonenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
Gennaro Pagano (Naple, Italy)
O.I. Panasenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
T.O. Pertseva (Dnipro, Ukraine)
Yu.M. Stepanov (Dnipro, Ukraine)
V.D. Syvolap (Zaporizhzhia, Ukraine)
Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland)
V.O. Tumanskyi (Zaporizhzhia, Ukraine)
Margus Viigimaa (Tallinn, Estonia)
V.M. Zaporozhan (Odesa, Ukraine)
Lucjusz Zaprutko (Poznan, Poland)
N.H. Zavhorodnia (Zaporizhzhia, Ukraine)
Marek Ziętek (Wroclaw, Poland)

Научно-практический журнал
Запорожского государственного
медицинского университета

Издаётся с сентября 1999 года.
Периодичность выхода –
1 раз в два месяца.
Свидетельство о регистрации
КВ №20603-10403ПР
от 27.02.2014 г.
Подписной индекс – 90253.

Аттестован как научное
профессиональное издание
Украины категории «А»,
в котором публикуются результаты
диссертаций на соискание учёных
степеней доктора философии,
доктора и кандидата наук.
Область знаний –
охрана здоровья (22);
специальности: медицина – 222,
педиатрия – 228, стоматология –
221, фармация, промышленная
фармация – 226
(приказ МОН Украины
№ 1301 от 15.10.2019 г.)

Журнал включён в
WEB OF SCIENCE™
и другие международные
научометрические базы данных.
Статьи рецензируются
по процедуре Double-blind.

Лицензия Creative Commons

Рекомендован к печати
Учёным советом ЗГМУ,
протокол № 5 от 24.11.2020 г.
Подписан на печать
07.12.2020 г.

Редакция:
Начальник редакционно-
издательского отдела
В. Н. Миклашевский
Литературный редактор
О. С. Савеленко
Технический редактор
Ю. В. Полупан

Адрес редакции и издателя:
Украина, 69035, г. Запорожье,
пр. Маяковского, 26, ЗГМУ,
e-mail: med_jur@zsmu.zp.ua
<http://zmj.zsmu.edu.ua>

Отпечатан
в типографии ООО «Х-ПРЕСС».
69068, г. Запорожье,
ул. Круговая, д. 165/18
e-mail: xpresszp@gmail.com
Свидетельство о госрегистрации
АОО №198468 от 01.07.1999 г.
Формат 60x84/8.
© Бумага мелованная,
бескислотная. Усл. печат. л. 6.
Тираж 200 экз. Зак. № 11/20.

Zaporozhye Medical Journal

Volume 22 No. 6 November – December 2020

Scientific Medical Journal. Established in September 1999
Zaporizhzhia State Medical University

Submit papers are peer-reviewed

Maiakovskiy Avenue, 26,
Zaporizhzhia, 69035,
UKRAINE
e-mail: med_jur@zsmu.zp.ua
<http://zmj.zsmu.edu.ua>

Оригинальные исследования

Матова О. О., Міщенко Л. А., Купчинська О. Г., Сербенюк К. І.

Трирічна динаміка структурних показників лівого шлуночка у хворих на резистентну артеріальну гіпертензію на тлі чотирикомпонентної терапії

Ташук В. К., Мухамед Васек Аль Салама, Амеліна Т. М., Маковійчук І. О., Дінова О. П.

Клініко-функціональні особливості перебігу стабільної стенокардії різних функціональних класів, враховуючи наявність інфаркту міокарда в анамнезі

Буряк Р. В., Руденко К. В., Крикунов О. А.

Віддалені результати ізолюваного медикаментозного лікування хворих на дилатаційну кардіоміопатію, що ускладнена мітральною недостатністю важкого ступеня

Лучинець О. Ф., Лазоришинець В. В., Крикунов О. А.

Клінічні прояви та результати реконструктивних втручань у хворих із первинною та вторинною мітральною недостатністю

Канигіна С. М., Сиволап В. В., Потапенко М. С.

Вегетативне забезпечення фізичних якостей витривалості, сили, швидкості у спортсменів

Солакович С., Йогончич А., Павлович Р., Врчич М., Чович Н., Солакович Е., Скрипченко І. Т., Чаушевич Д., Дорофєєва О. Є., Яримбаш К. С.

Дія тривалих тренувань помірної інтенсивності на мікроциркуляторні порушення та товщину інтима-медіа сонної артерії в пацієнтів після ендоваскулярного та класичного шунтування

Клигуненко О. М., Кравець О. В., Седінкін В. А.

Оптимізація відновлення функції кишківника при різних режимах інфузійної терапії у хворих середнього хірургічного ризику з невідкладною патологією органів черевної порожнини

Ісаєнко О. Ю., Мінухін В. В., Рижкова Т. М., Коцар О. В.

Комбінований вплив метаболітного комплексу *Lactobacillus rhamnosus* GG і *Saccharomyces boulardii* та амікацину на інфіковані рани в моделях *in vivo*

Головаха М. Л., Щокін О. В., Кузнєцов Б. А.

Порівняльний аналіз відкритої та артроскопічної операції Латарже

Перцов В. І., Телушко Я. В., Савченко С. І.

Гнійний артрит грудино-ключичного суглоба та його ускладнення: тактика хірургічного лікування, результати відновлення

Гребняк М. П., Кірсанова О. В., Таранов В. В.

Геопатогенні зони й онкологічна захворюваність населення

Original research

740 Matova O. O., Mishchenko L. A., Kupchynska O. H., Serbeniuk K. I.

Three-year dynamics of left ventricular structural parameters in patients with resistant arterial hypertension on four-component therapy

749 Tashchuk V. K., Muhamed Vasek Al Salama, Amelina T. M., Makoviichuk I. O., Dinova O. P.

Clinical-functional peculiarities of stable angina of different functional classes considering myocardial infarction in an anamnesis

755 Buriak R. V., Rudenko K. V., Krykunov O. A.

Long-term results of medicamentous therapy alone in patients with dilated cardiomyopathy complicated by severe mitral insufficiency

760 Luchynets O. F., Lazoryshynets V. V., Krykunov O. A.

Clinical manifestations and results of reconstructive surgeries in patients with primary and secondary mitral insufficiency

767 Kanyhina S. M., Syvolap V. V., Potapenko M. S.

Autonomic support of endurance, strength and speed performance in athletes

775 Solaković S., Jagončić A., Pavlović R., Vrcić M., Čović N., Solaković E., Skrypchenko I. T., Čaušević D., Dorofieieva O. Ye., Yarymbash K. S.

Effects of moderate-intensity continuous training therapy on claudication symptoms and carotid intima-media thickness in patients after endovascular and classical bypass treatment (a pilot study)

784 Klyhunen O. M., Kravets O. V., Sedinkin V. A.

Optimizing restoration of intestinal function in moderate-risk surgical patients with abdominal emergencies using different infusion therapy regimens

791 Isaienko O. Yu., Minukhin V. V., Ryzhkova T. M., Kotsar O. V.

The combined influence of a metabolite complex of *Lactobacillus rhamnosus* GG and *Saccharomyces boulardii* with amikacin on infected wounds in models *in vivo*

799 Holovakha M. L., Shchokin O. V., Kuznietsov B. A.

Comparative analysis of the open and the arthroscopic Latarjet procedure

804 Pertsov V. I., Tielushko Ya. V., Savchenko S. I.

Sternoclavicular joint purulent arthritis and its complications: tactics of surgical treatment, results of restoration

811 Hrebniak M. P., Kirsanova O. V., Taranov V. V.

Geopathogenic zones and oncological morbidity of the population

Оригинальные исследования

Бокоч А. В., Гончарук-Хомин М. Ю., Пензелик І. В.
Удосконалення методу фіксації суцільнокерамічних коронок із застосуванням конструкції трансфер-шаблону

Білокобила С. О., Рябокони О. В., Рябокони Ю. Ю., Оніщенко Н. В.

Особливості серологічного профілю в дорослих, які хворі на кір, залежно від розвитку ускладнень

Резніченко Н. Ю., Резніченко Ю. Г.

Дослідження ефективності та безпечності застосування топічних кортикостероїдів у лікуванні псоріазу в підлітків і дорослих

Хоміцький М. Є.

Оптимізація психосоціальної реабілітації хворих на шизоафективний розлад, враховуючи типологію патоперсоналогічних трансформацій

Мищенко М. В., Штриголь С. Ю., Лесик Р. Б., Лозинський А. В., Голота С. М.

Скринінгове дослідження нових похідних тiazолідинону на протисудомну активність

Обзоры

Котвіцька А. А., Братішко Ю. С., Волкова А. В., Тарасенко Д. Ю., Посилкіна О. В., Ольховська А. Б.

Аналіз сучасних вимог роботодавців щодо функціональних обов'язків і компетентностей фармацевтичного персоналу

Федун І. Р., Фурдичко А. І., Ільчишин М. П., Баріляк А. Я., Ган І. В., Возний О. В.

Вплив наркозалежності на патологію порожнини рота та особливості надання стоматологічної допомоги наркозалежним хворим (огляд літератури)

Авраменко Н. В., Кабаченко О. В., Барковський Д. Є., Серих К. В.

Сучасні аспекти менеджменту пацієнток із синдромом полікістозу яєчників

Лембрик І. С., Буяк П. З.

Сучасні погляди на поширеність і перебіг геморагічного васкуліту Шенляйн-Геноха в дітей: огляд літератури

Клинический случай

Завгородній С. М., Данилюк М. Б., Кубрак М. А., Щуров М. Ф.

Шваннома шлунка (клінічний випадок)

Макуріна Г. І., Макарчук О. І., Дмитренко І. П., Головкін А. С., Соколовська І. А., Чорненко А. С.

Верукозна лейкоплакія червоної облямівки губ на тлі використання системи нагрівання тютюну IQOS (клінічний випадок)

Original research

816 Bokoch A. V., Honcharuk-Khomyn M. Yu., Penzelyk I. V.
Improvement of all-ceramic crowns fixation method with the use of transfer-template construction

823 Bilokobyla S. O., Riabokon O. V., Riabokon Yu. Yu., Onishchenko N. V.
Characteristics of serological profile in adult measles patients depending on the development of complications

828 Reznichenko N. Yu., Reznichenko Yu. H.
The effectiveness and safety study of topical corticosteroids for psoriasis in adolescent and adult population treatment

833 Khomitskyi M. Ye.
Optimization of psychosocial rehabilitation of patients with schizoaffective disorder according to a typology of pathoperonological transformations

840 Mishchenko M. V., Shtrygol S. Yu., Lesyk R. B., Lozynskyi A. V., Holota S. M.
Screening study of new thiazolidinone derivatives for anticonvulsant activity

Review

847 Kotvitska A. A., Bratishko Yu. S., Volkova A. V., Tarasenko D. Yu., Posylkina O. V., Olkhovska A. B.
Analysis of modern employers' requirements to responsibilities and competencies of pharmaceutical staff

858 Fedun I. R., Furdychko A. I., Ilchyshyn M. P., Baryliak A. Ya., Han I. V., Voznyi O. V.
Influence of drug addiction on oral pathology and peculiarities of dental care for drug addicts (literature review)

865 Avramenko N. V., Kabachenko O. V., Barkovskiy D. Ye., Sierykh K. V.
Modern aspects of management of patients with polycystic ovary syndrome

874 Lembryk I. S., Buiak Z. P.
Modern views at the morbidity and course of Henoch-Schönlein purpura in children: a literature review

Case report

881 Zavhorodnii S. M., Danyliuk M. B., Kubrak M. A., Shchurov M. F.
Gastric schwannoma (a case report)

885 Makurina H. I., Makarchuk O. I., Dmytrenko I. P., Holovkin A. V., Sokolovska I. A., Chornenka A. S.
Verrucous leukoplakia of the red border caused by the use of IQOS heated tobacco product (a case report)

Verrucous leukoplakia of the red border caused by the use of IQOS heated tobacco product (a case report)

H. I. Makurina^{ID}*^{A,F}, O. I. Makarchuk^{ID}^E, I. P. Dmytrenko^{ID}^C, A. V. Holovkin^{ID}^B,
I. A. Sokolovska^{ID}^G, A. S. Chornenka^{ID}^D

Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine

A – research concept and design; B – collection and/or assembly of data; C – data analysis and interpretation; D – writing the article; E – critical revision of the article; F – final approval of the article

Aim. To analyze possibility of development and describe the clinical case of the red border verrucous leukoplakia caused by the use of IQOS heated tobacco product and HEETS sticks and propose personalized clinical, diagnostic and therapeutic algorithm of a patient management.

Materials and methods. Based on own observation, this article describes a clinical case of verrucous leukoplakia of the red border arising in a patient who used IQOS heated tobacco product and HEETS sticks. Clinical, laboratory, instrumental examination and treatment were performed on the basis of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the course of Dermatovenereology and Aesthetic Medicine of the Postgraduate Education Faculty of Zaporizhzhia State Medical University.

Results. The plaque-type verrucous leukoplakia of the red border was diagnosed based on clinical examination of the patient and diagnosis verification by means of laboratory examination and dermatoscopy. Considering the possible traumatic lesion, a high probability of the disease recurrence, patient's refusal of surgical treatment methods, the topical therapy for affected area with the use of combined drug containing glucocorticosteroid, antibacterial and antimycotic components was prescribed for 1 month followed by long-term therapy using 1 % pimecrolimus cream.

Conclusions. Based on the literature analysis, it was found out that IQOS heated tobacco product and HEETS sticks can promote the development of such manifestations of oxidative stress and endothelial dysfunction as inflammation, infection, fibrosis, oncologic pathology and become one of initiating agents for the occurrence of red border verrucous leukoplakia. The use of topical glucocorticosteroids combined with topical inhibitors of calcineurin can be proposed as an alternative to surgical methods of treatment for leukoplakia and it requires more detailed study.

Key words:

verrucous leukoplakia, precancerous conditions, IQOS, HEETS.

Zaporozhye medical journal
2020; 22 (6), 885-890

*E-mail:
makurinagalina1@gmail.com

Верукозна лейкоплакія червоної облямівки губ на тлі використання системи нагрівання тютюну IQOS (клінічний випадок)

Г. І. Макурина, О. І. Макачук, І. П. Дмитренко, А. С. Головкін, І. А. Соколовська, А. С. Чорненко

Мета роботи – проаналізувати можливість розвитку та описати клінічний випадок верукозної лейкоплакії червоної облямівки губ на тлі використання системи нагрівання тютюну IQOS і стіків HEETS; запропонувати персоналізований клініко-діагностичний і терапевтичний алгоритм ведення пацієнта.

Матеріали та методи. Описали власне спостереження клінічного випадку хворої на верукозну лейкоплакію червоної облямівки нижньої губи, що розвинулася на тлі куріння з використанням системи нагрівання тютюну IQOS і стіків HEETS. Клінічне, лабораторне, інструментальне обстеження та лікування виконали на базі кафедри дерматовенерології та косметології з курсом дерматовенерології і естетичної медицини факультету післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету.

Результати. На підставі клінічного обстеження пацієнта та верифікації діагнозу за допомогою лабораторного дослідження, дерматоскопії встановили діагноз верукозної лейкоплакії червоної облямівки нижньої губи, бляшкового типу. Враховуючи можливу травматизацію, високу ймовірність рецидиву захворювання, відмову пацієнтки від хірургічних методів лікування, призначили топічну терапію вогнища ураження з використанням комбінованого препарату, який містить глюкокортикостероїдний, антибактеріальний та антимікотичний компоненти, протягом 1 місяця з наступною тривалою терапією 1 % кремом пімеколімусу.

Висновки. За даними фахової літератури, система нагрівання тютюну IQOS і стіки HEETS можуть спричинити розвиток таких проявів окисного стресу й ендотеліальної дисфункції, як запалення, інфекція, фіброз, онкологічна патологія, а також стати одним із факторів виникнення лейкоплакії червоної облямівки губ. Застосування топічних глюкокортикостероїдів у поєднанні з топічними інгібіторами кальцієвину може бути альтернативою хірургічним методам терапії лейкоплакії.

Ключові слова:

верукозна лейкоплакія, передракові захворювання, IQOS, HEETS.

Запорізький медичний журнал.
2020. Т. 22, № 6(123).
С. 885-890

Верукозная лейкоплакия красной каймы губ на фоне использования системы нагрева табака IQOS (клинический случай)

Г. И. Макурина, А. И. Макачук, И. П. Дмитренко, А. В. Головкин, И. А. Соколовская, А. С. Чёрненко

Цель работы – проанализировать возможность развития и описать клинический случай верукозной лейкоплакии красной каймы губ на фоне использования системы нагревания табака IQOS и стиков HEETS; предложить персонализированный клинико-диагностический и терапевтический алгоритм ведения пациента.

Ключевые слова:

веррукозная лейкоплакия, предраковые заболевания, IQOS, HEETS.

Запорожский медицинский журнал. 2020. Т. 22, № 6(123). С. 885-890

Материалы и методы. Описано собственное наблюдение клинического случая больной веррукозной лейкоплакией красной каймы нижней губы, которая развилась на фоне курения с использованием системы нагрева табака IQOS и стиков HEETS. Клиническое, лабораторное, инструментальное обследование и лечение проведены на базе кафедры дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины факультета последипломного образования Запорожского государственного медицинского университета.

Результаты. На основе клинического обследования пациента и верификации диагноза с помощью лабораторного обследования, дерматоскопии установлен диагноз веррукозной лейкоплакии красной каймы нижней губы, бляшечного типа. Учитывая возможную травматизацию, высокую вероятность рецидива заболевания, отказ пациентки от хирургических методов лечения, назначена топическая терапия очага поражения с использованием комбинированного препарата, содержащего глюкокортикостероидный, антибактериальный и антимикотический компоненты, в течение 1 месяца с последующей длительной терапией 1 % кремом пимекролимуса.

Выводы. По данным специализированной литературы, система нагрева табака IQOS и стики HEETS могут способствовать развитию таких проявлений окислительного стресса и эндотелиальной дисфункции, как воспаление, инфекция, фиброз, онкологическая патология, а также стать одним из факторов возникновения лейкоплакии красной каймы губ. Применение топических глюкокортикостероидов в сочетании с топическими ингибиторами кальциневрина может быть альтернативой хирургическим методам терапии лейкоплакии.

In recent years, Heat-Not-Burn tobacco products are actively used as an alternative to traditional tobacco smoking. IQOS (I Quit Ordinary Smoking) – is a new heating system of purified tobacco. It was developed by Phillip Morris International (PMI) in 2014. As declared by the manufacturer (PMI), IQOS heats specially prepared tobacco mixture below 350 °C such that an aerosol is produced instead of burning it with no fire and less smoke. This heated tobacco product works with three main components: tobacco stick (called HEETS or a HeatStick), IQOS holder and a charger. A user inserts the tobacco stick into the holder and the tobacco is heated with an electronic heating blade [1,2].

Using IQOS tobacco heating system (THS) gives no fire and less smoke as declared by the manufacturer, eliminating the undesirable effects of traditional tobacco products by reducing the levels of toxic chemicals. However, the heating temperature is sufficient for occurrence of pyrolytic reactions in aerosol, which is produced during the product use. Toxic substances (thermal decomposition products of propylene glycol, glycerin etc.), namely formaldehyde, acrolein, phenol, acetaldehyde, diacetyl, acetol (propionic aldehyde), furfural etc. are included in the aerosol. Concentration of these substances correlates with an increase in the product heating temperature (a study was conducted at the temperature of 180 °C, 200 °C, 220 °C) [3].

Using HEETS and IQOS, the mainstream aerosol contains higher concentrations of propylene glycol (240–850 µg/stick), acetol (140–260 µg/stick), glycerin (360 µg/stick) and acetaldehyde (210 µg/stick) as compared to traditional cigarettes: 11–28 µg/cigarette, 50–110 µg/cigarette, 18 µg/cigarette and 25–45 µg/cigarette, respectively. However, nicotine level generated by THS is different, and ranges from 1200 µg/stick to 1400 µg/stick, and it is 1900 µg/cigarette in a traditional cigarette [4].

Besides, after the use of purified tobacco, carbonization is occurred through pyrolysis. Following the recommendations and instructions of the manufacturer as to the product, charring of the tobacco plug as well as melting of the polymer-film filter are increased. Release of formaldehyde, cyanhydrin compounds (for example acetocyanhydrin) was observed at 90 °C, which is substantially lower than the maximum temperature reached in usual products usage, and that is the problem because these substances are toxic in small concentrations [5].

Information as to IQOS influence on health is rather limited. However, Noel J. Leigh et al. found out that metabolic activity and vitality of H292 bronchus epithelium cells were decreased during IQOS use in the same way as with the use of traditional cigarettes (in comparison with air control) [6]. Moreover, Sukhwinder Singh Sohal et al. have shown that the use of IQOS as well as traditional cigarettes is toxic for human bronchial epithelial cells (Beas-2B) and smooth muscle cells of respiratory tract. IQOS exposure induces release of interleukin-8, which is one of the main pro-inflammatory chemokines. There was a presence of mitochondrial dysfunction, which induces or worsens inflammatory process in lung tissue. IQOS provokes type 1 collagen and fibronectin induction by above-mentioned cells, enabling epithelial-mesenchymal transition that in its turn causes remodeling of lung tissue and pulmonary fibrosis. Considering this information, IQOS has potential for occurrence and increase in manifestations of oxidative stress and inflammation, infections, COPD, asthma as well as provocation of lung tissue fibrosis and cancer [7].

By studying on rats, Pooneh Nabavizadeh, Jiangtao Liu et al. revealed that in case of traditional cigarettes use as well as IQOS, the endothelial function of vessels is disturbed, that is the risk factor for cardio-vascular diseases occurrence, which are at the first place in mortality rate among adults in the world according to the World Health Organization data. Levels of nicotine and cotinine in the blood serum were considerably higher in rats exposed to IQOS in comparison with the traditional cigarette-exposed group [8].

In the same way as traditional cigarettes, IQOS heated tobacco products release significant levels of carcinogenic tobacco-specific nitrosamines (TSNA) such as nitrosamine-ketone, N-nitrosanornicotine, N-nitrosoanatabine and N-nitrosoanabasine. Although IQOS tobacco heated products release less concentrations of TSNA than traditional cigarettes, their quantity is considerably higher in comparison to the electronic cigarettes [9]. Above-mentioned nitrosamines are the most carcinogenic of the known tobacco-specific nitrosamines. Substantial evidence underlines the role of TSNA as the important causative factors for cancer of the lung, pancreas, esophagus, and oral cavity in individuals who use tobacco products [10].

Samuel James Brake et al. concluded that smoking (both traditional cigarettes and IQOS or electronic cigarettes) activates angiotensin-converting enzyme-2 (ACE2)

receptor. The ACE2 receptor enables a human S protein cell-binding site for SARS-coronavirus (SARS-CoV) that contributes to easier person-to-person spread of the virus, prolonged persistence in an organism, protection against immunological surveillance mechanisms, thus making smokers vulnerable to Covid-19 and increasing an incidence of complicated course and mortality rate regardless of chosen smoking product [11].

Taking into account the multi-component chemical content of sticks and presence of toxic chemical substances in aerosol, a certain probability of skin pathology occurrence can be assumed due to IQOS heated tobacco products contact. Absence of observations described in the literature regarding this trend prompted us to focus attention on this problem and present a clinical case of verrucous leukoplakia of the red border (lower lip) development in an IQOS smoker.

Aim

To analyze possibility of development and describe the clinical case of the red border verrucous leukoplakia caused by the use of IQOS heated tobacco product and HEETS sticks and propose personalized clinical, diagnostic and therapeutic algorithm of a patient management.

Materials and methods

Based on own observation, this article describes the clinical case of verrucous leukoplakia of the red border arising in a patient who used IQOS heated tobacco product and HEETS sticks. Examination and treatment were performed on the basis of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the course of Dermatovenereology and Aesthetic Medicine of Postgraduate Education Faculty of Zaporizhzhia State Medical University and Municipal Institution "Zaporizhzhia Regional Dermatovenereological Clinical Dispensary" of Zaporizhzhia Municipal Council. Clinical, laboratory (general, biochemical) methods of examination and dermatoscopy were used to diagnose and follow-up.

Case report

The patient L, born in 1956, visited dermatovenereologist of Zaporizhzhia Regional Dermatovenereological Clinical Dispensary with the complaint of lesion area appearance on the lower lip accompanied by burning pain and insignificant itching. Past medical history revealed no relevant findings. On personal history, the patient reported of smoking since last 26 years and not being able to quit smoking. She had bronchial asthma attacks due to traditional tobacco smoking. On the advice of a doctor, she started to use HEETS sticks (Turquoise, Yellow, Amber) and IQOS heated tobacco product in order to change the traditional method of tobacco smoking since 01.12.2018, that caused stabilization of respiratory system condition, but in her opinion, it became the trigger for changes of the red border skin. After 4–5 months of every day use of IQOS, the affected area appeared on the lower lip. The lesion area increased in size gradually and started to disturb her.

In early May 2019, at the distance of approximately 1.0–1.5 cm from the left corner of the mouth on the lower lip in the zone of usual cigarette placing, a rash appeared

Fig. 1. Verrucous leukoplakia of the lower lip on examination (23.09.2019).

Fig. 2. Verrucous leukoplakia of the lower lip after prescribed treatment (24.10.2019).

in a form of rough skin (according to the patient's words) of 4–5 mm in diameter accompanied by burning and itching. The patient associated the rash occurrence with HEETS sticks and IQOS heated tobacco product as this zone was in a contact with the stick. Then the patient started to put the stick away from the affected left corner of the mouth to the right one, where the same rash appeared in several weeks. Within 3–4 weeks, the pathological process started to spread almost over the whole red border (lower lip). During further 3–4 months, the affected area started to be hardened.

During that time, the patient did not ask for professional medical aid and was not self-medicated. On examination, a milky-colored irregularly shaped plaque, 1–2 mm rising above the unchanged surface was found on the lower lip. The plaque was indurated with definite ruffled borders, clear limits, and rough surface (Fig. 1).

In order to verify the diagnosis, the following diagnostic methods were used. All the indicators of clinical blood and urine analyses, biochemical blood analysis were within normal physiological range. The culture from

the affected area scraping revealed no fungal elements. Serologic tests for lupus erythematosus detected neither anti-double-stranded DNA (anti-dsDNA) antibodies nor antinuclear antibodies (ANA). Dermatoscopy revealed no manifestations of cutaneous squamous cell carcinoma. Oncopathology was ruled out after the patient consultation with an oncologist.

As the patient flatly refused the biopsy with further histological examination as well as the surgical treatment, the following diagnosis was made: verrucous leukoplakia of the red border (lower lip), plaque type. Considering the possible traumatization, a risk of the mentioned neoplasm degeneration, the patient was prescribed topical therapy with combined drug containing glucocorticosteroid, antibacterial and antimycotic components and received a treatment regimen for a duration of one month as follows: 2 times daily within 7 days, further three weeks – 1 time per day (at bedtime).

Due to the fact that proposed therapy improved the patient's subjective state, reduced the affected area and its infiltration, the topical cream with 1 % pimecrolimus was prescribed to the affected area 2 times daily for 3 months with the purpose of the topical glucocorticosteroid drug discontinuation under continuing follow-up. The affected area practically did not disturb the woman and became more flat (Fig. 2). Dermatoscopic manifestations of oncopathology formation were absent. Since the patient kept her smoking and refused other methods of therapy, the clinical improvement was mitigated. The prescribed therapy with the use of 1 % pimecrolimus cream was planned to continue as well as further long-term clinical and dermatoscopic follow-up to examine the skin state.

Discussion

In case with the present patient, the epithelial skin cancer can be the most threatening diagnosis. Oral mucous membrane diseases are suspected of being precancerous as the tissue structural changes progress to squamous cell carcinoma over the years. One of the most common facultative precancerous diseases with a high rate of malignant transformation is leukoplakia [12]. Almost in 50 % of patients, leukoplakia progresses to oral cancer. The worldwide prevalence of leukoplakia is approximately 2 % among all oral mucous membrane and it occurs in 13 % of the red border diseases [13].

Leukoplakia is defined as an epithelial disease with hyperkeratosis of the oral mucous membrane and the red border accompanied by inflammation of the adjacent connective tissue and edema. The disease is a chronic gradually progressive condition, which develops under influence of endogenous and exogenous factors [14]. Among factors promoting the occurrence and development of leukoplakia, the following can be determined: chronic mechanical injury of the oral mucous membrane (dental prosthesis, tooth cusp etc.), unhealthy habits (smoking, alcohol abuse, putting small thing into the mouth – pencil, pen, nails etc.), contact with chemical substances (phenol, formaldehyde, iodine, bromine, gums, alkali), chronic stress, combined vitamin (vitamin A) and microelement deficiency, sexually transmitted diseases (syphilis), candidosis, HIV infection, ultraviolet radiation, chronic diseases of the gastrointestinal tract, neurodystrophic changes of mucous membranes, anemia, endocrine disorders (diabetes mellitus) etc. [15].

Regarding the presented clinical case, it should be specially emphasized that smokeless tobacco is considered as the reason of leukoplakia development in 8.4 % of cases [16], but the literature does not cover the description of clinical manifestations in oral mucous membrane diseases related to IQOS heated tobacco product and HEETS sticks.

Anatomical and topographic factors increasing the risk of malignant transformation of leukoplakia are the followings: size more than 200 mm, non-uniform texture, location on the tongue and/or the bottom of the oral cavity, *Candida Albicans* colonization or epithelial dysplasia, female sex, age more than 50 years, idiopathic leukoplakia, long existing leukoplakia [17,18]. Some of the listed factors were observed in our patient (sex, age) indicating the need for immediate prescription of therapy. The clinical forms of leukoplakia are the followings: simple (flat), verrucous (plaque and warty), erosive and ulcerous, hairy, candidal, soft (white sponge Pashkov nevus), Tappeiner leukoplakia [19]. The important clinical issue is the differential diagnostics between leukoplakia and hyperkeratotic form of lichen acuminatus, Bowen's disease, hyperplastic candidosis of the oral mucous membrane [19].

In order to improve diagnostic measures in addition to visual assessment of the affected area, the dermatoscopy, optical coherence tomography [20], pathomorphological examination giving an opportunity to choose both reasonable and individual treatment regimen, can be used as additional diagnostic methods.

Although leukoplakia does not have specific histological pattern and its diagnosis is based on visual examination, the biopsy is the gold standard for determination of epithelial dysplasia and malignant transformation of the affected areas providing a treatment strategy choice [13,16]. Histological examination reveals the following signs in specimens: hyperkeratosis, parakeratosis or acanthosis with or without epithelial dysplasia; thinning of basement membrane; presence of inflammatory area, edema and cellular infiltration in the derma [17,19].

In this case, based on the clinical examination and dermatoscopy, patient's flat refusal to perform the biopsy, the diagnosis of verrucous leukoplakia, plaque type was made.

The treatment strategy choice depends on the results of diagnostics and assessment of the general patient's condition, presence of comorbid pathology. Thus, the first line of a complex therapy is the correction of provoking factors (oral cavity sanitation, smoking cessation, eliminating the influence of toxic and chemical substances, selection of dental prosthesis according to shape, rational and correct dental care). It is recommended to prescribe vitamins A and E in form of applications and systemic use, correction of comorbid pathology, topical and systemic anti-inflammatory therapy, and sedative therapy [19].

If leukoplakia transforms into verrucous or erosive-ulcerous type, the first line therapy should be added with surgical treatment in form of complete excision within limits of normal tissues, electro- or cryodestruction with obligatory pathohistological examination. CO₂-laser ablation is also used. However, a large area of the affected zone, postoperative pain, edema and large scars often may be reasons for not choosing these methods of treatment. It

was also the case for the patient's refusal of any surgical procedures (biopsy, surgical removal) and incentive to seek therapeutic methods.

Today, topical and photodynamic therapy with photosensibilizing agents (5-aminolevulinic acid, fotolon) are also the perspective trends owing to the minimum risk of complications, side reactions, absence of recurrence and lower treatment costs [21]. Laser, i.e. coherent light, is effectively used as radiation source. For such purposes, semiconducting laser (for example, diode laser with wave length of 600–950 nm, argon laser – 448.0–514.5 nm) or solid-state laser (Nd/YAG-lasers 1064 nm, 532 nm, 355 nm or 266 nm) are used. As less expensive alternative, the powerful LEDs (wave length of 350–1100 nm) are also available which are portable and relatively cheap [22,23]. In our case, there was a lack of both physical and economic ability to use the beam therapy.

Despite the complexity of diagnosing leukoplakia of the oral mucous membrane and the red border, its timely detection and pathomorphological verification are the basis for rational and reasonable choice of the treatment strategy. For our patient, based on refusing to undergo surgical diagnostic and treatment methods, the chosen regimen of topical corticosteroids and calcineurin inhibitor application was beneficial in stabilization of the affected skin area, demonstrating the positive treatment results.

Conclusions

1. The literature review indicates that IQOS heated tobacco product and HEETS sticks are not less harmful in comparison with traditional tobacco products. The toxic substances content in aerosol can cause such signs of oxidative stress and endothelial dysfunction as inflammation, infections, fibrosis, and development of oncological pathology.

2. Use of IQOS heated tobacco product and HEETS sticks can be one of the provoking factors for occurrence of leukoplakia of the oral mucous membrane and the red border.

3. The use of topical glucocorticosteroids combined with topical calcineurin inhibitors can be proposed as an alternative to surgical methods of leukoplakia treatment and requires more detailed study.

Conflicts of interests: authors have no conflict of interest to declare.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Надійшла до редакції / Received: 30.06.2020

Після доопрацювання / Revised: 06.07.2020

Прийнято до друку / Accepted: 14.07.2020

Information about authors:

Makurina H. I., MD, PhD, DSc, Associate Professor, Head of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the Course of Aesthetic Medicine of Postgraduate Education Faculty, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.
ORCID ID: [0000-0002-5865-1901](https://orcid.org/0000-0002-5865-1901)

Makarchuk O. I., MD, PhD, DSc, Associate Professor of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the Course of Aesthetic Medicine of Postgraduate Education Faculty, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.
ORCID ID: [0000-0002-4031-2207](https://orcid.org/0000-0002-4031-2207)

Dmytrenko I. P., MD, PhD, Associate Professor of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the Course of Aesthetic Medicine of Postgraduate Education Faculty, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.
ORCID ID: [0000-0002-3293-2748](https://orcid.org/0000-0002-3293-2748)

Holovkin A. V., MD, PhD, Associate Professor of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the Course of Aesthetic Medicine of Postgraduate Education Faculty, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.
ORCID ID: [0000-0002-7873-6910](https://orcid.org/0000-0002-7873-6910)

Sokolovska I. A., MD, PhD, Associate Professor of the Department of General Hygiene and Ecology, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

ORCID ID: [0000-0002-5664-2382](https://orcid.org/0000-0002-5664-2382)

Chormenka A. S., MD, Resident of the Department of Dermatovenereology and Cosmetology with the Course of Aesthetic Medicine of Postgraduate Education Faculty, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

ORCID ID: [0000-0003-0248-9789](https://orcid.org/0000-0003-0248-9789)

Відомості про авторів:

Макуріна Г. І., д-р мед. наук, доцент, зав. каф. дерматовенерології та косметології з курсом дерматовенерології і естетичної медицини ФПО, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Макарчук О. І., д-р мед. наук, доцент каф. дерматовенерології та косметології з курсом дерматовенерології і естетичної медицини ФПО, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Дмитренко І. П., канд. мед. наук, доцент каф. дерматовенерології та косметології з курсом дерматовенерології і естетичної медицини ФПО, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Головкін А. В., канд. мед. наук, доцент каф. дерматовенерології та косметології з курсом дерматовенерології і естетичної медицини ФПО, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Соколовська І. А., канд. мед. наук, доцент каф. загальної гігієни та екології, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Чорненко А. С., лікар-інтерн каф. дерматовенерології та косметології з курсом дерматовенерології і естетичної медицини ФПО, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Сведения об авторах:

Макурина Г. И., д-р мед. наук, доцент, зав. каф. дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Макарчук А. И., д-р мед. наук, доцент каф. дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Дмитренко И. П., канд. мед. наук, доцент каф. дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Головкин А. В., канд. мед. наук, доцент каф. дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Соколовская И. А., канд. мед. наук, доцент каф. общей гигиены и экологии, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Чёрненко А. С., врач-интерн каф. дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

References

- [1] Başaran, R., Güven, N. M., & Eke, B. C. (2019). An Overview of iQOS® as a New Heat-Not-Burn Tobacco Product and Its Potential Effects on Human Health and the Environment. *Turkish Journal of Pharmaceutical Sciences*, 16(3), 371-374. <https://doi.org/10.4274/tjps.galenos.2018.79095>

- [2] Glantz, S. A. (2018). Heated tobacco products: the example of IQOS. *Tobacco Control*, 27(Suppl. 1), s1-s6. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2018-054601>
- [3] Cancelada, L., Sleiman, M., Tang, X., Russell, M. L., Montesinos, V. N., Litter, M. I., Gundel, L. A., & Destailats, H. (2019). Heated Tobacco Products: Volatile Emissions and Their Predicted Impact on Indoor Air Quality. *Environmental science & technology*, 53(13), 7866-7876. <https://doi.org/10.1021/acs.est.9b02544>
- [4] Uchiyama, S., Noguchi, M., Takagi, N., Hayashida, H., Inaba, Y., Ogura, H., & Kunugita, N. (2018). Simple Determination of Gaseous and Particulate Compounds Generated from Heated Tobacco Products. *Chemical Research in Toxicology*, 31(7), 585-593. <https://doi.org/10.1021/acs.chemrestox.8b00024>
- [5] Davis, B., Williams, M., & Talbot, P. (2019). IQOS: evidence of pyrolysis and release of a toxicant from plastic. *Tobacco Control*, 28(1), 34-41. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2017-054104>
- [6] Leigh, N. J., Tran, P. L., O'Connor, R. J., & Goniewicz, M. L. (2018). Cytotoxic effects of heated tobacco products (HTP) on human bronchial epithelial cells. *Tobacco Control*, 27(Suppl. 1), s26-s29. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2018-054317>
- [7] Sohal, S. S., Eapen, M. S., Naidu, V., & Sharma, P. (2019). IQOS exposure impairs human airway cell homeostasis: direct comparison with traditional cigarette and e-cigarette. *ERJ Open Research*, 5(1), Article 00159-2018. <https://doi.org/10.1183/23120541.00159-2018>
- [8] Nabavizadeh, P., Liu, J., Havel, C. M., Ibrahim, S., Derakhshandeh, R., Jacob Iii, P., & Springer, M. L. (2018). Vascular endothelial function is impaired by aerosol from a single IQOS HeatStick to the same extent as by cigarette smoke. *Tobacco Control*, 27(Suppl. 1), s13-s19. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2018-054325>
- [9] Leigh, N. J., Palumbo, M. N., Marino, A. M., O'Connor, R. J., & Goniewicz, M. L. (2018). Tobacco-specific nitrosamines (TSNA) in heated tobacco product IQOS. *Tobacco Control*, 27(Suppl. 1), s37-s38. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2018-054318>
- [10] Konstantinou, E., Fotopoulou, F., Drosos, A., Dimakopoulou, N., Zagoriti, Z., Niarchos, A., Makrynioti, D., Kouretas, D., Farsalinos, K., Lagoumintzis, G., & Poulas, K. (2018). Tobacco-specific nitrosamines: A literature review. *Food and Chemical Toxicology*, 118, 198-203. <https://doi.org/10.1016/j.fct.2018.05.008>
- [11] Brake, S. J., Barnsley, K., Lu, W., McAlinden, K. D., Eapen, M. S., & Sohal, S. S. (2020). Smoking Upregulates Angiotensin-Converting Enzyme-2 Receptor: A Potential Adhesion Site for Novel Coronavirus SARS-CoV-2 (Covid-19). *Journal of Clinical Medicine*, 9(3), Article 841. <https://doi.org/10.3390/jcm9030841>
- [12] Maia, H. C., Pinto, N. A., Pereira, J., de Medeiros, A. M., da Silveira, É. J., & Miguel, M. C. (2016). Potentially malignant oral lesions: clinicopathological correlations. *Einstein*, 14(1), 35-40. <https://doi.org/10.1590/S1679-45082016AO3578>
- [13] Borysenko, A., & Kolenko, J. (2017). Sovremennyyi podkhod k diagnostike leukoplakii slizistoi obolochki polosti rta [Modern approaches to diagnostics of oral leukoplakia]. *Science yesterday, today, tomorrow: Proceedings of the XLIV International scientific-practical conference. (Issue 3, pp. 26-34). Izd. ANS «SibAK»*. [in Russian].
- [14] Syomkin, V. A., Rabinovich, O. F., Babichenko, I. I., & Bezrukov, A. A. (2017). Leikoplakiya: klinicheskii i patomorfologicheskii diaгноз [Leukoplakia: clinical and pathological diagnosis]. *Stomatologiya*, (1), 72-76. <https://doi.org/10.17116/stomat201796172-76> [in Russian].
- [15] Kolenko, Yu. (2016). Rol chynnykiv ryzyku v rozvytku peredrakovykh zakhvoriuvan slyzovoi obolonky porozhnyny rota [Role of risk factors for development of precancerous diseases of the oral mucosa]. *Sovremennaya stomatologiya*, (1), 53-56. [in Ukrainian].
- [16] Irani, S. (2016). Pre-Cancerous Lesions in the Oral and Maxillofacial Region: A Literature Review with Special Focus on Etiopathogenesis. *Iranian Journal of Pathology*, 11(4), 303-322.
- [17] Mohammed, F., & Fairuzekhan, A. T. (2020). *Oral Leukoplakia*. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing.
- [18] Speight, P. M., Khurram, S. A., & Kujan, O. (2018). Oral potentially malignant disorders: risk of progression to malignancy. *Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology and Oral Radiology*, 125(6), 612-627. <https://doi.org/10.1016/j.oooo.2017.12.011>
- [19] Kostina, I. N., Epishova, A. A., Grigor'ev, S. S., Chernysheva, N. D., & Sorokoumova, D. V. (2019). *Predrakovye zabolevaniya slizistoi obolochki polosti rta, krasnoi kaimy gub i kozhi litsa [Pre-cancer diseases of the mucous membrane of the oral cavity, red border of the lips and facial skin]*. Izdatel'skii Dom «TIRAZh». [in Russian].
- [20] Syomkin, V. A., Rabinovich, O. F., Agapitova, L. P., Bezrukov, A. A., & Babichenko, I. I. (2018). Diagnosticheskaya tsennost' metoda kogerentnoi tomografii u bol'nykh s leukoplakiei slizistoi obolochki rta [Diagnostic value of optical coherence tomography for oral leukoplakia assessment]. *Stomatologiya*, (1), 37-39. <https://doi.org/10.17116/stomat201897137-39> [in Russian].
- [21] Istomin, Yu. P., Artemyeva, T. P., & Tzerkovsky, D. A. (2016). Fotodinamicheskaya terapiya leukoplakii slizistoi obolochki polosti rta s fotosensibilizatorom fotolon [Photodynamic therapy with photosensitizer photolon for oral leukoplakia]. *Biomedical Photonics*, 5(2), 13-20. <https://doi.org/10.24931/2413-9432-2016-5-2-13-20> [in Russian].
- [22] Chen, Q., Dan, H., Tang, F., Wang, J., Li, X., Cheng, J., Zhao, H., & Zeng, X. (2019). Photodynamic therapy guidelines for the management of oral leukoplakia. *International Journal of Oral Science*, 11(2), Article 14. <https://doi.org/10.1038/s41368-019-0047-0>
- [23] Bogomolov, A. Ye. (2018). Characteristic of nicotine delivery devices – electronic cigarettes – as a tool to fight against tobacco dependence. *Zaporozhye medical journal*, 20(2), 275-279. <https://doi.org/10.14739/2310-1210.2018.2.125528>